

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสมัยก่อนคนส่วนมากไม่นิยมให้ผู้ที่อยู่ในวัยเยาว์อ่านนวนิยาย เพราะเชื่อกันว่าเป็นเรื่อง "ประโลมโลก" หรืออีกนัยหนึ่งเป็นเรื่องที่ยั่วให้เกิดความรู้สึกทางเพศ แต่ปัจจุบันความเชื่อเช่นนั้นเริ่มหมดไป คนส่วนมากสนใจนวนิยายยิ่งขึ้น เพราะนอกจากจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากสิ่งที่อ่านแล้ว ยังได้ข้อคิดและภาพชีวิตที่น่าสนใจอีกด้วย เพราะนวนิยายเป็นเรื่องที่สมมติขึ้นโดยอาศัยพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมเป็นพื้นฐาน แล้วนำมาปรุงแต่งให้มีความสมจริง

ปัจจุบันนวนิยายในประเทศไทยกำลังได้รับความสนใจจากหลายวงการจนถึงกับยกย่องให้มีความสำคัญในฐานะเป็นงานระดับชาติอย่างหนึ่ง ด้วยการตัดสินใจร่างวิสัยทัศน์แห่งชาติที่คณะกรรมการประกวคประจำปี เช่น ร่างวิสัยวรรณกรรม ส.ป.อ. ร่างวิสัยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย เป็นต้น ทางค่านักการศึกษาก็ได้เห็นความสำคัญของนวนิยายในแง่ต่างๆ ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการอ่านนวนิยายตอนหนึ่งว่า

ในสมัยปัจจุบันนี้ การอ่านนวนิยายเป็นสิ่งที่มนุษย์ที่อ่านหนังสือออก ทั่วๆไปทำกันเป็นปกติ ผู้ที่มีการศึกษาทางระดับ การอบรมก็มีรสนิยมต่าง กัน คนที่ใฝ่การศึกษาไม่มากนักก็นิยมนวนิยายชนิดหนึ่ง โดยมากที่อ่านงายๆ ไม่ต้องไขความคืด มีทรรศนะที่ตองพิจารณา และยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่อ่านนวนิยาย เพื่อพิจารณาศึกษา ในฐานะเป็นศิลปกรรม^๑

^๑คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, "แนะแนวทางอ่านนวนิยาย," อนุสารหวมววิชาภาษาไทย ท.๒/๒๕๑๑ (พระนคร, ๒๕๑๒), หน้า ๑.

นอกจากจะศึกษาในฐานะเป็นศิลปกรรมดังกล่าวแล้ว นวนิยายยังมีความสำคัญในด้านอื่นอีก ดังเช่น เจลิม อยู่เวียงชัย ไค้กล่าวไว้ว่า

ทุกชาติ ทุกภาษา ย่อมมีการประพันธ์ประจำชาติอันเจริญงอกงาม และเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย อาจเป็นเรื่องนิยายปรัมปราเล่าถึงประวัติ หรือวีรกรรมของชนชาติคนสืบต่อกันมาทางวาจา เมื่อกล่าวหนามากขึ้นก็บันทึก หรือจารึกเรื่องนั้นๆลงไว้เป็นมรดกตกทอดให้คนชั้นหลังใครสืบสายกันต่อไปก็รวมทั้งบทละคร นวนิยาย กับเรื่องสั้นแสดงศิลปวัฒนธรรมกับชีวิตตามยุคสมัยนี้ ฉะนั้น การประพันธ์หรือวรรณกรรมไทยก็ฉนั้น^๒

ด้วยเหตุที่นวนิยายเป็นสิ่งหนึ่งที่มีคุณค่าสำคัญควรแก่การศึกษา ในหลักสูตรโรงเรียนมัธยมแบบประสมจึงบรรจุวิชาการอ่านและพิจารณาหนังสือให้เรียนเป็นวิชาเลือกตั้งแต่ชั้น ม.ศ. ๒ - ม.ศ. ๕ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแนะแนวทางให้นักเรียนในการเลือกหนังสือที่ดีมีประโยชน์และสนใจอ่าน ได้ให้ชื่อหนังสือที่ต้องการให้นักเรียนอ่านไว้หลายเล่ม ซึ่งเป็นหนังสือประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี ผู้สอนต้องตีความว่าจะสอนการอ่านและพิจารณาหนังสือเล่มนั้นให้เหมาะกับวัยและประสบการณ์ของนักเรียนอย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่ให้สังเกตตัวละคร ฉาก บทสนทนา โครงเรื่อง แล้วมีการวิคิดและประเมินผลการอ่านของนักเรียนจากหนังสือที่ให้อ่านนั้น^๓

นอกจากในระดับ ม.ศ.๒ - ๕ ของโรงเรียนมัธยมแบบประสมแล้ว ยังมีการสอนอ่านนวนิยายในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาขั้นต้นและขั้นสูงอีกด้วย

^๒ เจลิม อยู่เวียงชัย, "อิทธิพลวรรณกรรมตะวันตกต่อวรรณกรรมไทย," วรรณคดีเปรียบเทียบเบื้องต้น, รวบรวมและจัดพิมพ์โดย กระแสร์ มาลาภรณ์ (กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสตรีเนติศึกษา แผนกการพิมพ์, ๒๕๑๖), หน้า ๒๖๗.

^๓ ปิยะวรรณ สุขารัตน์ และคนอื่นๆ, "การใช้ภาษาในนวนิยาย," รายงานประกอบการเรียนวิชาสัมมนาภาษาไทย (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๑๖).

สำหรับระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นต้นนั้นจัดไว้ในวิชาภาษาไทย ๑ ซึ่งเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา หน่วยศึกษานิเทศก์ได้เสนอแนะไว้ว่าควรเลือกอ่านหนังสือต่อไปนี้

๑. นวนิยายของ คอกไม้สด หรือของ ก. สุรางคนางค์
๒. นวนิยายของ คีตกฤษดิ์ ปราโมช หรือของ ศรีบูรพา
๓. เรื่องสั้นของ เรียมเอง ยาชอบ คีตกฤษดิ์ ปราโมช
๔. เรื่องแปลของสุคนธรส สันตสิริ รอย โรจนานนท์ หรือ อ. สนิทวงศ์

ความมุ่งหมายในการอ่านนวนิยาย กล่าวโดยสรุปว่าเพื่อฝึกการอ่านให้เข้าใจความหมายของเรื่อง จับใจความได้ถูกต้อง แม่นยำและรวดเร็ว ให้แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที้อ่านหรือวิจารณ์ได้ ให้พิจารณาการใช้ภาษาและสำนวนต่างๆ รู้จักเลือกลักษณะที่ดีของภาษา รู้จักแยกแยะข้อเท็จจริงและจินตนาการของผู้แต่ง

สำหรับการสอนอ่านนวนิยายในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง นั้น มีวิชาที่ให้อ่านนวนิยาย ได้แก่ วิชาภาษาไทย ๘ (หลักภาษา ๑) วิชาภาษาไทย ๑๒ (วรรณกรรมปัจจุบันและการสื่อสารมวลชน) และวิชาภาษาไทย ๒๓ (วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น) วิชาทั้งสามกำหนดให้มือนิยายเป็นหนังสืออ่านนอกเวลา และได้กำหนดเรื่องและนามปากกาของนักประพันธ์ไว้ให้นักเรียนเลือกอ่าน เช่น นวนิยายของคีตกฤษดิ์ ปราโมช ว.ณ ประมวลมรรค เรียมเอง แม่วัน แม่อนงค์ สุคนธรส สันตสิริ รอย โรจนานนท์ เป็นต้น

การสอนนั้นครูจำเป็นต้องให้หลักเกณฑ์ในการอ่านนวนิยายพอสมควร เช่น

๑. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, แนวทางการสอนวิชาภาษาไทย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๘ (อค์สำเนา), หน้า ๓๘, ๔๗-๘.

๒. ปิยะวรรณ สุขารักษ์ และคนอื่นๆ, เรื่องเดิม.

โครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร บทสนทนาและศัพท์สำนวน ฉาก คติธรรม และความรู้ที่ได้รับ และวิชาภาษาไทย ๑๒ (วรรณกรรมปัจจุบันและการสื่อสารมวลชน) เป็นวิชาที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์และความเป็นมาของนวนิยายโดยตรง^๒

เป็นที่น่าสังเกตว่าในขณะที่หลักสูตรมัธยมแบบประสมและหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาขั้นต้นและขั้นสูงกำหนดให้นวนิยายเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา แต่หลักสูตรมัธยมศึกษาสายสามัญ พ.ศ. ๒๕๐๓ ไม่ได้กำหนดเช่นนั้นเลย ซึ่งนับเป็นข้อบกพร่องอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจัดเป็นผู้ที่มีอายุเฉลี่ยอยู่ในวัยรุ่น (๑๕-๑๘ ปี) ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญของชีวิต กำลังมีความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองอย่างรุนแรง การสนองความต้องการเหล่านั้นด้วยวิธีหนึ่งคือการอ่านหนังสือ ซึ่งแต่ละคนจะเลือกอ่านตามประเภทที่ตนชอบ ดังที่ วาสนา วีรพลิน ได้วิจัยเรื่อง "หนังสือประเภทที่เด็กวัยรุ่นสนใจ ๒๕๐๓" ผลของการวิจัยมีดังนี้

- ๑. เด็กวัยรุ่นไทยทั้งหญิงและชายในปัจจุบันนิยมการอ่านหนังสือมาก ทั้งเข้าอ่านในห้องสมุดโรงเรียน และในห้องสมุดประชาชน
- ๒. ประเภทของหนังสือที่อยู่ในความนิยมของวัยรุ่นไทย คือ
 - ก. นวนิยายและวรรณคดี หญิงนิยมอ่านทางนวนิยายรัก ชีวิตชายชอบอ่านเกี่ยวกับนิยายผจญภัย สืบสวน
 - ข. ความรู้ทางวิชาการ วัยรุ่นไทยนิยมอ่านรองลงมาจากนวนิยายและวรรณคดี นักเรียนชายเน้นหนักไปทางวิทยาศาสตร์ และความรู้ทั่วไป หญิงทางประวัติศาสตร์และความรู้ทั่วไป
 - ค. สารคดี ชอบอ่านพอบๆ กับทางวิชาการ นักเรียนชายชอบ

^๒หน่วยศึกษานิเทศก์, เรื่องเดิม.

อ่านสารคดีต่างๆไป ทดียงชอบอ่านสารคดีชีวประวัติ^๗

และจากผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ จากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ" ของ ฉัฐมา อาจารย์รัฐ มีโดยสรุปดังนี้

๑. วัยรุ่นสนใจอ่านวรรณกรรมประเภทต่อไปนี้

- สารคดีและบทความ	รอยละ	๒๘.๕๐
- นวนิยาย	"	๒๔.๐๕
- เรื่องสั้น	"	๒๔.๕๔
- เรื่องแปลจากวรรณกรรมต่างประเทศ	"	๔.๘๓
- นิทาน	"	๔.๓๔
- รอยกรอง	"	๓.๒๓
- บทละครและเสภา	"	๒.๕๗

จากผลของการวิจัยทั้งสองเรื่องข้างต้น จะเห็นได้ว่า การอ่านนวนิยาย เป็นกิจกรรมของคนทั่วไป และอยู่ในความสนใจค่อนข้างสูงของวัยรุ่น เพื่อสนองความสนใจและเพื่อเป็นแนวทางให้พฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นไปในทางที่ถูกต้อง จึงจำเป็นที่ครูจะต้องให้คำแนะนำที่ดีในการอ่านนวนิยายที่ดีแก่นักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากนวนิยายย่อมมีทั้งส่วนที่ดีและส่วนที่ไม่ดีปะปนกัน แม้แต่นวนิยายเล่มที่ได้รับการ

^๗แผนกประถมศึกษาและแผนกบรรณารักษศาสตร์, วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก, (๒๕๑๖) (อค์สำเนา), หน้า ๑๓๖.

^๘รัฐจวน อินทรกำแหง, วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิฆเนศ, ๒๕๑๗), หน้า ๑๐๑ อ้างถึง ฉัฐมา อาจารย์รัฐ, "การศึกษาค่านิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศจากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ," (ปริญา นินพนธ์มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔).

ยกย่องว่าดีก็อาจยังมีส่วนหนึ่งส่วนใดที่บกพร่องอยู่บ้าง หากนักเรียนอ่านไปโดยปราศ
 จากความคิดไตร่ตรอง นอกจากจะเป็นการเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์แล้ว
 นักเรียนยังอาจได้รับโทษจากการอ่านนวนิยายนั้นด้วย เพื่อขจัดปัญหานี้ครูจึงควร
 มีวิธีการสอนอ่านนวนิยายที่ดีและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน "ในปัจจุบันยอมรับแล้ว
 ว่าการสอนให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างเดียวนั้นไม่พอ ควรสอนให้นักเรียน
 ได้รับความคิดรวบยอด (concept) ซึ่งเป็นแกนความคิดที่มุ่งให้นักเรียนได้รับเป็น
 นามธรรมที่ครุ่นปลุกฝังในจิตใจของเด็ก เพื่อจะใช้เป็นแนวปฏิบัติ การสอนต้อง
 ให้เด็กได้รับความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรม
 ที่พึงประสงค์และถูกต้อง"^๔

การสอนความคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์นี้ แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์^{๑๐}
 ได้เขียนไว้ว่าสามารถแบ่งชั้นการสอนออกได้เป็น ๔ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ กล่าวถึงผลที่เราคาดหวังจากนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนมโนทัศน์
 อันใดอันหนึ่งแล้ว

ชั้นที่ ๒ ลดจำนวนของลักษณะ (attributes) ที่ไม่สำคัญ และทำให้
 ลักษณะที่สำคัญเด่นขึ้น การลดจำนวนลักษณะอาจทำได้สองวิธี คือมุ่งจุดสนใจไป
 ยังลักษณะที่สำคัญ และไม่สนใจกับลักษณะที่ไม่สำคัญ หรือจัดลักษณะให้เป็นหมวดหมู่
 นอกกลุ่มเขา

ชั้นที่ ๓ ใช้สื่อทางภาษาในการสอนมโนทัศน์ การเรียนให้ชื่อสิ่งต่างๆ

๔ ฌอนงค์ ประมุขกุล, "บทบาทของการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถม
 ศึกษาตอนต้นที่มีต่อการปลูกฝังความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี," (วิทยา
 นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔) หน้า ๘ อ้างถึง สุน
 อมรวิวัฒน์, "คำบรรยายวิชา Improving the Teaching of Social Studies
 in Elementary School,

^{๑๐} แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์, "การเรียนความคิดรวบยอด,"
 เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษาเบื้องต้น (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ๒๕๑๔), หน้า ๑๔๓-๕.

ทำให้นักเรียนเรียนมโนทัศน์ได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ ๔ จัดให้ตัวอย่างทางบวกและทางลบของมโนทัศน์

ขั้นที่ ๕ ให้ตัวอย่างทางบวกและทางลบที่ต่อเนื่องกัน

ขั้นที่ ๖ ยกตัวอย่างทางบวกใหม่ๆของมโนทัศน์ แล้วให้นักเรียนระบุ

(**identify**) ตัวอย่างนั้นๆ ขั้นนี้เป็นการสรุปรวบยอด (**generalization**)

ขั้นที่ ๗ ตรวจสอบการเรียนรู้มโนทัศน์ของนักเรียนถูกต้องหรือไม่ ในขั้นนี้ผู้สอนควรให้ตัวอย่างทางบวกและทางลบที่ใหม่ๆแก่นักเรียน แล้วให้นักเรียนเลือกเฉพาะตัวอย่างทางบวก

ขั้นที่ ๘ ให้นักเรียนในให้นิยามของมโนทัศน์

ขั้นที่ ๙ จัดให้นักเรียนได้มีการตอบสนองและมีการเสริมกำลัง

(**reinforcement**) โดยการตอบสนองเหล่านั้น เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่าคำตอบของตนถูกต้อง จะไร้ทำการตอบสนองต่อไป

นอกจากวิธีสอนข้างต้น ปัจจุบันยังมีผู้คิดค้นวิธีสอนแบบใหม่ๆหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีประสิทธิภาพที่จะบรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ ครูสามารถเลือกใช้ตามความเหมาะสม วิธีสอนแบบต่างๆนั้น อนงค์ ประมุขกุล^{๑๑} ได้รวบรวมไว้ดังนี้

๑. วิธีสอนแบบบรรยาย (**lecture method**) เป็นวิธีที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยการพูด การอธิบาย มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ เป็นวิธีที่นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียน จึงเหมาะกับผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก

๒. การสอนโดยใช้ตำรา (**textbook method**) เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใคร่จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่างๆ

^{๑๑}อนงค์ ประมุขกุล, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐-๑๑.

๓. วิธีสอนแบบอภิปราย (discussion method) เป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีทั้งทีละคนและเป็นหมู่ เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคนมีเหตุผล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในสังคมประชาธิปไตย

๔. วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (problem solving method) เป็นวิธีสอนที่นำปัญหามาเร้าให้นักเรียนคิด เพื่อฝึกให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักค้นคว้ารวบรวม พิสูจน์ความรู้

๕. วิธีสอนในหฺรจักคิดค้นคว้าหาความรู้ (inquiry method) เป็นวิธีที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่างๆ เช่น อ่านหนังสือในห้องสมุด การสัมภาษณ์ เป็นต้น

๖. วิธีสอนเพื่อฝึกความรับผิดชอบ โดยมอบหมายงานให้นักเรียนทำทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นหมู่ เช่น การไปค้นคว้าทำรายงาน การแสดงละคร

๗. การสอนแบบหน่วย เป็นวิธีการที่สมบูรณ์กว่าวิธีสอนแบบอื่น โดยจัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกันบรรจุเป็นหน่วย เช่น หน่วยความเป็นอยู่ในชุมชน วิธีการที่ใสสอน ใสใดหลายวิธีแล้วแต่ความเหมาะสม

การสอนให้เกิดมโนทัศน์และหลักเกณฑ์จากนวนิยายนั้นเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม เพราะคนที่มีการศึกษาควรหาความบันเทิงจากสิ่งที่ไม่ให้ความรู้ได้ทุกประเภท และควยเหตุว่าการวิเคราะห์หรือการวิจารณ์นวนิยายเป็นของใหม่ในวงการการศึกษาไทย และยังไม่เป็นที่รู้จักกว้างขวาง การนำนวนิยายเข้ามาสอนให้เกิดมโนทัศน์และเข้าใจหลักเกณฑ์ จึงไม่มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับมโนทัศน์และหลักเกณฑ์ทางวรรณศิลป์มากนัก แต่เน้นให้เกิดมโนทัศน์และหลักเกณฑ์ทางสังคมมากกว่า อย่างไรก็ตามแม้ว่าวิชาวรรณคดีวิจารณ์จะยังไม่แพร่หลายในวงการการศึกษาไทย แต่ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรที่จะเริ่มสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป เพราะการอ่านนวนิยายเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งของคนทั่วไปในสังคมตั้งไกลดลามาแล้วข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์วรรณกรรมร่วมสมัย คือนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" อย่างละเอียด
๒. เพื่อนำวรรณกรรมร่วมสมัยเล่มที่ได้ศึกษามาทดลองทำ บทเรียน โดยเน้นเรื่องมโนทัศน์และหลักเกณฑ์เพียงเบื้องต้นๆเชิงสังคมศึกษาและเชิงวรรณศิลป์
๓. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดวิจารณ์ในการอ่านวรรณกรรมร่วมสมัย
๔. เพื่อเผยแพร่วิธีการสอนอ่านวรรณกรรมหรือวรรณคดีแบบใหม่ๆแก่ ครูภาษาไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑. การศึกษาวิเคราะห์วิจารณ์วรรณกรรมร่วมสมัยคือนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" นี้ เน้นค่านมโนทัศน์และหลักเกณฑ์เชิงสังคมศึกษามากกว่าเชิงวรรณศิลป์
๒. ตัวอย่างประชากรที่ไปทดลอง คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔/๗ แผนกศิลปะ โรงเรียนวัดน้อยใน จำนวน ๓๐ คน
๓. มโนทัศน์และหลักเกณฑ์เชิงสังคมและเชิงวรรณศิลป์ที่ปรากฏอยู่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ เป็นมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนหนึ่งและของผู้วิจัยส่วนหนึ่ง ที่ได้รับจากการอ่านวรรณกรรมร่วมสมัย คือนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" แล้วได้รับการแก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ผู้วิจัยถือว่าข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของนักเรียนและจากผู้วิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะของผู้ควบคุมการวิจัย เกี่ยวกับวรรณกรรมร่วมสมัย คือนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์" เป็นข้อมูลที่สามารใช้ได้เป็นบรรทัดฐานในการสร้างบทความวิถุประสงคที่วางไว้

๒. ผู้วิจัยถือว่ามโนทัศน์และหลักเกณฑ์บางอย่างจำเป็นต้องควบคู่กันไป ไม่สามารถแยกจากกันได้โดยเด็ดขาด และถือว่าค่านิยมของสังคมเป็นส่วนหนึ่งของมโนทัศน์และหลักเกณฑ์ด้วย

๓. ผู้วิจัยคิดว่าผู้ที่อาจได้รับประโยชน์จากวิทยานิพนธ์นี้น่าจะเป็นอาจารย์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือในระดับฝึกหัดครู หรือนักศึกษาชั้นสูงในสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งยังใหม่ต่อการนำนวนิยายมาสอนให้เกิดมโนทัศน์และหลักเกณฑ์เชิงสังคมศึกษา

ความจำกัดของการวิจัย

ความจำกัดของการวิจัยเรื่องนี้ อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากไม่ได้นำบทเรียนที่ทดลองทำไปทดลองสอนกับนักเรียนโดยตรง ดังนั้นการประเมินผลจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจคลาดเคลื่อนจากความจริงบ้าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. เป็นการวางแนวทางการสอนวรรณกรรมร่วมสมัยในชั้นเรียนเพื่อเสริมเนื้อหาวิชาวรรณคดีไทย

๒. การสอนวรรณกรรมร่วมสมัยอย่างถูกวิธี จะมีผลให้นักเรียนมีความสนใจ และมีความกระตือรือร้นในการอ่านหนังสือมากขึ้น เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียน

๓. การสอนอ่านอย่างถูกวิธีจะช่วยให้เด็กเรียนไต่ฝึกใช้สติปัญญาและมี
 วิจารณ์ในการตัดสินสิ่งต่างๆด้วยเหตุผล รวมทั้งมีความสามารถในการเข้า
 ถึงแก่นของเรื่องได้

๔. เป็นการเสริมสร้างให้เด็กเรียนมีวิธีการหาความบันเทิงจากสิ่งที่ให้
 สารและความรู้ได้ทุกประเภท

๕. เป็นการเผยแพร่การสอนการเรียนวรรณคดีวิจารณ์ในระดับมัธยมศึกษา
 ตอนปลายให้กว้างขวางขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. อ่านและศึกษาวรรณกรรมร่วมสมัยคือนวนิยายเรื่อง "เขาชื่อกานต์"
 อย่างละเอียด

๒. ศึกษาโน้ตค้นและหลักเกณฑ์ทางด้านจิตวิทยา สังคมศึกษา และ
 วรรณศิลป์ จากหนังสือ วารสาร และเอกสารต่างๆ

๓. สุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนชั้น ม.ศ. ๔ จำนวน ๓๐ คน เพื่อ
 ทดสอบว่าภายในเวลาจำกัดนั้น กลุ่มตัวอย่างประชากรได้รับความรู้และมีความคิด
 เห็นต่อเรื่องที่อ่านอย่างไรบ้าง

๔. ให้ความรู้เรื่องการวิเคราะห์สรรพนามไทย และแนะแนวทางการ
 อ่านนวนิยายแก่กลุ่มตัวอย่างประชากร

๕. ใ้กลุ่มตัวอย่างประชากรอ่านวรรณกรรมร่วมสมัยคือนวนิยายเรื่อง
 "เขาชื่อกานต์" เพื่อปฏิบัติกริยาของกลุ่มตัวอย่างต่อตัวละครในเรื่อง

๖. ใ้กลุ่มตัวอย่างอภิปรายและทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับวรรณกรรมที่อ่าน
 แล้วรวบรวมความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้รับจากนักเรียนเป็นข้อมูลในการสร้างโน้ตค้น
 และหลักเกณฑ์

๗. นำข้อมูลที่ได้ในข้อ ๖ มาวิเคราะห์ทำบทเรียนตัวอย่าง เพื่อเผยแพร่
 ให้ครูนำไปทดลองใช้ในการสอนอ่านวรรณกรรมหรือวรรณคดีต่อไป

๘. นำบทเรียนที่ทดลองทำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ๔ ท่าน เพื่อให้ช่วยประเมินผล

ศัพท์เฉพาะเรื่องและคำจำกัดความ

มโนทัศน์เชิงสังคมศึกษา หมายถึง ความเข้าใจถึงปรากฏการณ์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นไปในทางนามธรรมหรือรูปธรรม ได้แก่ โครงสร้างของสังคม สถาบันต่างๆ กฎเกณฑ์ปกติของสังคมหนึ่งๆ (**Social Structure, Institutions, Social rules and norms**)

มโนทัศน์เชิงวรรณศิลป์ หมายถึง ความเข้าใจรูปลักษณะของวรรณกรรม เช่น เข้าใจว่านวนิยายคืออะไร มีองค์ประกอบอย่างไรบ้าง มีกลวิธีในการส่งสารอย่างไร ฯลฯ

วรรณกรรมร่วมสมัย หมายถึง วรรณกรรมที่ผู้เขียนและผู้วิจัยมีชีวิตอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน

บทเรียน หมายถึง งานเขียนชิ้นหนึ่งประกอบด้วยวัสดุการสอนที่มีเนื้อหาซึ่งครูจะเอาไปใช้สอนแก่นักเรียนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดก็ได้ ในวัสดุการสอนนั้นจะปรากฏกลวิธีการสอนชั้นต่างๆ สำหรับครูนำไปใช้ได้ด้วย ในวิทยานิพนธ์นี้ วัสดุการสอนและเนื้อหาปรากฏเป็นรูปข้อความและถ้อยคำในภาษา (**Verbalized Form**) ซึ่งผิดจากบทเรียนบางวิชาที่อาจปรากฏเป็นภาพ ผัง แผนภูมิ หรือเป็นตัวเลข และสูตรต่างๆ

วิธีสอน หมายถึง วิธีการที่ครูใช้ในการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรม การทดสอบ การวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ

แบบทดสอบ หมายถึง เอกสารฉบับหนึ่งซึ่งใช้สำหรับทดสอบการเรียนรู้ประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท ในเอกสารนั้นอาจจะมีคำถาม (**question**) หนึ่งข้อหรือหลายข้อ

ข้อถาม หมายถึง คำถามที่ทดสอบการเรียนรู้ประเภทหนึ่ง เฉพาะข้อหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง ตรงกับภาษาอังกฤษว่า question

คำตอบ หมายถึง คำตอบที่ได้จากนักเรียนตามข้อความที่ผู้ทำแบบทดสอบตั้งไว้

แบบฝึกหัด หมายถึง เอกสารที่ใช้เพื่อครูและนักเรียน ใ้ฝึกใช้ให้เกิดพัฒนาการเรียนรู้ เอกสารนี้อาจประกอบด้วยข้อถาม (question) หรือข้อสั่ง (instruction) ๑ ข้อ หรือมากกว่า ๑ ข้อ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ แผนกศิลปะ ปีการศึกษา ๒๕๑๙ จำนวน ๓๐ คน โรงเรียนวัดคันธารา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย